

NHOs ÅRSKONFERANSE

FORSKJELL: Dersom det blir mer lønnsomt å jobbe, vil vi se større forskjeller mellom dem som er i jobb og dem som ikke er, påpeker professor Mari Rege. (Foto: Lars Idar Waage)

«Vi har for mange trygdede»

Uføretrygd smitter. Dersom 50 personer i et nabolag med 5000 blir uføretrygdet på grunn av nedbemanning, vil ytterligere 25 personer bli trygdet de nærmeste årene, sier professor Mari Rege.

Dag-Henrik Fosse tekst

TRYGD OG VELFERD: Mari Rege er professor i samfunnsøkonomi ved Universitetet i Stavanger.

Hun kom med denne påstanden i et innlegg på NHOs årskonferanse i Oslo i går, der temaet var velferd. Lever den norske velferdsmodellen på lånt tid, og slipper vi unna når eldre- og trygdebølgen for alvor slår inn, var en av flere problemstillinger.

ÉN AV FEM PÅ TRYGD: – Har vi for mange trygdede?

– Jeg skulle ønske at vi kunne ivareta ordningene slik de er i dag, sier Mari Rege til Aftenbladet. – På den annen side er det et faktum at 1 av 5 i arbeidsdyktig alder lever på trygd. Det er et veldig høyt tall, og vi har for mange trygdede, sier Rege. Hun mener at dagens ordning ikke er bærekraftig, og at det vil være urettferdig overfor fremtidige generasjoner å opprettholde dagens trygdeordninger.

– Hva var hovedbudskapet ditt til konferansedeltakerne?

– Forskning tyder på at folks

■ Kanskje vi har for sjenerøse trygdeordninger, sier Mari Rege

■ Forskning viser: Folk motiveres til å jobbe når andre jobber

motivasjon til å jobbe er betinget av at andre også jobber. Er det slik at når en ser mange rundt seg som lever på trygd, så mister en selv motivasjonen til å jobbe og bidra til felleskassen? Hun svarer slik: – Det er mye som tyder på at trygd smitter. Dette har jeg forsket på sammen med Kjetil Telle i Statistisk sentralbyrå.

På NHO-konferansen påpekte hun at tidligere forskning viser at store nedbemanninger fører til økt uføretrygding blant dem som jobber i bedriften. – Vår studie viser at det stopper ikke der, sier Rege: – Nedbemanninger fører også til økt uføregrad blant dem som bor i samme nabolag som de som har opplevd en nedbemanning, selv om de ikke selv har jobbet i en bedrift som har gjennomført nedbemanninger.

FRAVÆRSKULTURER: Professoren mener vi snart må begynne å ta innover oss at slike smitteeffekter kan føre til fraværskulturer. Vi kan få og har kanskje fått lokalsamfunn der det ikke føles så viktig å gå på jobb, fordi så mange andre ikke jobber. Dette kan bli svært dyrt, fordi velferdsstaten mister mer og mer av sitt finansieringsgrunnlag: Arbeidsstyrken. Dette kan på sikt undergrave hele velferdsstaten, sier hun.

– Forskning viser også at flere

Forskning tyder på at for noen er det et valg å velge trygd fremfor arbeid.

Mari Rege, professor i samfunnsøkonomi ved Universitetet i Stavanger.

velger arbeid fremfor trygd når det lønner seg å jobbe. Det kan være at vi har for sjenerøse trygdeordninger i Norge. Ulempen er at dette vil ha sosialt uheldige sider.

– Hvilke?

Til Aftenbladet sier Rege at hun ønsker at de som ikke kan jobbe skal ha en like god levestandard som de som er i jobb, men påpeker at om det skal bli mer lønnsomt å jobbe, vil vi se større forskjeller på dem som er i jobb og dem som ikke er. For at vi skal få flere i jobb, må det lønne seg å jobbe, og du skal få litt ekstra om du klarer å holde seg i jobb, sier hun.

Forskning tyder på at for noen er det et valg å velge trygd fremfor arbeid.

ANSVAR: – Hvem sitt ansvar er det at for mange er på trygd i Norge?

– Politikerne må ta tak i dette og utrede hvordan vi kan gjøre det mer lønnsomt å velge arbeid fremfor trygd. Samtidig ønsker vi ordninger som ivaretar de som virkelig trenger sykepengene eller uføretrygd.

Hun understreker at det ikke finnes noen enkel løsning på disse utfordringene.

– Har ikke politikerne tatt dette innover seg i tilstrekkelig grad?

– Det virker som de kanskje ser problemet, men tør ikke snakke om at folks motivasjon til å jobbe er betinget av at andre også jobber.

dag.henrik.fosse@aftenbladet.no

Velferd tema på NHOs årskonferanse

VELFERD: Vi har bevilget oss stadig bedre velferdsordninger, men dagens ordninger er ikke bærekraftige. Velferdsstaten har et finansieringsproblem, var tema for årets NHOs årskonferanse som samlet 1300 bedriftsledere, toppolitikere, samfunnsaktører, akademikere og eksperter i Den Norske Opera i Oslo i går.

Under deltemaet «Farvel velferd?» var det innlegg av NHOs president Kristin Skogen Lund, Harvard-professor Kenneth Rogoff, statsminister Jens Stolten-

berg og politisk redaktør Hanne Skartveit.

Og disse hadde innlegg til deltemaet «Marsjen ut av arbeidslivet»: Monika Queisser fra OECD, professorene Mari Rege og Steinar Strøm, arbeidsminister Hanne Bjurstrøm og Frp-leder Siv Jensen.

Forsknings sjef ved Rockwool Fondens Forskningsenhet, Torben Tranæs, høvding Marco Elsa-fadi, professor Grete Brochmann, Aps partisekretær Raymond Johansen og gründer Shahzad Rana

hadde innlegg om «Velferd uten grenser».

Og endelig ble spørsmålet «Hvorfor er det da så vanskelig å få til «arbeid for trygd»-ordninger?» belyst med innlegg av næringslivslederne Kari Nicolaisen, Terje Christensen, Tore Rønnild og Johan H. Andresen jr., samt Nav-direktør Joakim Lystad, professor Ola Grytten, politikerne Torbjørn Røe Isaksen og Bård Vegar Solhjell og NHOs administrerende direktør John G. Bernander.